

Trine Milland

Studienummer: 3034507

Antal anslag: 68.766 Normalsider: 30

Moduler: AUK, ADDU

Indhold

Indledning	3
Kompetenceniveau 3 – kommunikation af didaktisk teori.....	4
Dannelsessyn	4
Undersøgelsens formål.....	5
Didaktisk metodevalg i undervisningen.....	7
Kompetenceniveauer.....	8
Didaktisk dramaturgi	9
Dialogisk undervisning	9
Kompetenceniveau 2 - Planlægning af undervisningsforløbet.....	10
Undervisningsforløbet	10
Læringsmål for lektionerne	12
Lektionsplan	12
Kompetenceniveau 1 – Gennemførelse af undervisning.....	18
Første og anden lektion	18
Tredje og fjerde lektion.....	19
Analyse	21
Refleksioner over undersøgelsen	24
Konklusion.....	25
Referencer	26
Bilag.....	27
Bilag 1 Observation.....	27
Formål med observation	27
Metode.....	27
Observationsskema	28
Efterbehandling af observationsdata	29
Bilag 2.....	30
Bilag 3.....	30
Bilag 4.....	30
Bilag 5.....	30
Bilag 6.....	30
Bilag 7.....	30

Indledning

Kreativitet er en forudsætning for at kunne deltage i alle skolens fag. Kreativitet og læring er tæt forbundne og skal ikke ses som forskellige processer eller fænomener. Læring kommer måske før kreativitet, men kreativitet bygger på at have lært at tænke og handle på en bestemt måde, eller måske det at være særligt god til at lære (Tanggaard, 2009).

Tanggaard bemærker at der mærkes et standardiseringspres på folkeskolen, reflekteret i både de nationale tests og PISA-undersøgelser, det får nogle uddannelsesforskere til at hævde, at uddannelsessystemet ikke er særligt kreativt i dag, og er på vej til at videre forhindre kreativitet (Tanggaard, 2009).

I undersøgelsen vil jeg fokusere på elevernes forestillingsevne, en evne som de kan bruge til at danne indre billeder og kan overskride både tid og sted (Agerholm, 2021).

At forestillingsevnen kan overskride tid og sted, betyder at eleverne kan "rejse" tilbage og frem i tid, og til planer og steder der er imaginære.

Forestillingskraften, vi kan også kalde det fantasi, forestillingsevne, imagination eller indbildningskraft, det er nogle af de beskrivelser Frank Juul Agerholm bruger i sin tekst i tidsskriftet "Liv i skolen" (Agerholm, 2021).

Jeg vil netop fokusere på elevernes evne til at danne indre billeder og drage elevernes opmærksomhed hen på den evne. Sammen, gennem undervisningsforløbet, vil vi undersøge hvad man kan bruge forestillingsevnen til, i en kreativ sammenhæng i danskundervisningen i 2. klasse, med et fokus på at øge elevernes læseglæde.

At udvikle forestillingsevnen, både til at fabulere indre billeder, beskrive dem og tegne dem kan måske hjælpe eleverne til at udvikle deres forestillingsevne og deres kreativitet.

I faghæftet "forstillingskraft i skolen" skriver redaktørerne J. N. Ahm og M. S. Hansen om at forestillingskraft i skolen drejer sig om at give eleverne redskaber og erfaringer til at kunne håndtere umiddelbare situationers begrænsninger (Hansen, 2021).

Det synes jeg er særligt relevant i lyset af Covid-19 krisen, her har begrænsninger fået en meget klar betydning, og i lyset af krisen er der en særlig mulighed for at arbejde på, eller måske arbejde videre med, elevernes forestillingskraft.

Ahm & Hansen skriver også, at det at udvikle forestillingskraft og fantasi i skolen er en vigtig dannelsesopgave, fordi det er afgørende for elevernes faglige, sociale, etiske og kreative dømmekraft (Hansen, 2021).

I undersøgelsen tager jeg udgangspunkt i udvikling af elevernes fantasi, som Tanggaard beskriver, så skal kreativitet, herunder fantasi, læres og udvikles (Tanggaard, 2009).

Tanggaard skriver at kreativitetsbegrebet måske appellerer til os, fordi det i sig selv rummer ideen om, at vores verden og liv ikke er determineret på forhånd, men at vi har visse frihedsgrader til aktivt at forandre vores egen situation (Tanggaard, FAQ om kreativitet, 2016). Jeg finder sandhed i Tanggaards udsagn og jeg håber at det bliver ved med at føles sandt når jeg er færdig med læreruddannelsen.

Eleverne i 2. klasse vil vokse op i en tid der er præget af konstante forandringer og globale udfordringer, det er derfor vigtigere end nogensinde før at have en ambition om at skolen er med til at tilbyde læring gennem leg der styrker børns kreative evner og understøtter livslang læring (Lego-Fonden, 2018).

Tanggaard refererer til den svenske kreativitetsforsker Levin (2008), som har den opfattelse at børn er særligt kreative omkring 10-årsalderen og generelt i perioden 6 til 12 år. I den periode anser Levin at de besidder stor forestillingsevne og fantasi, der endnu ikke er begrænset af tanken om nødvendigheden af at indordne sig (Tanggaard, FAQ om kreativitet, 2016).

Kreativitet er et, for mig, meget spændende akademisk område, hvor der kun er et lille, men voksende antal undersøgelser, der direkte forbinder leg med børns evne til at mestre faglige færdigheder, her er læsning og skrivning inkluderet (Walsh, 2018).

I det følgende har jeg taget udgangspunkt i et undersøgelsesspørgsmål der er formuleret således:

"Hvordan planlægges, gennemføres, evalueres og udvikles dansk undervisning i en 2. klasse, hvor der arbejdes med fantasi ud fra en elektronisk tegneserie?"

Kompetenceniveau 3 – kommunikation af didaktisk teori

Dannelsessyn

Det dannelsessyn jeg har valgt at identificere mig med i forbindelse med undersøgelsen, er Klafki's teori om kategorial dannelse, hans dannelsesetænkning omkring den dobbeltsidede åbning, samt hans nyere tænkning omkring epokale nøgleproblemer.

Dannelsesetænkning har altid været knyttet til skolens virksomhed, som tydeliggør at skolen har et alment sigte (Oettingen, 2016).

Oettingen fremhæver at skolens dannelsesopgave ikke kun ligger i relationer og samvær, men i høj grad også i fag og faglighed. Ligeså mener Klafki at der er centrale evner eleven skal tilegne sig i skolen, såsom at læse, skrive, problemløsning med videre. Jeg ser kreativitet som en elementær del af hvad elever skal tilegne sig i, og også udenfor, skolen.

Dannelse sker ikke kun i skolen, selvom de to også hører sammen.

Dannelseserfaringer kan beskrives som "selv- og verdenserfaringer", altså erfaringer med det der omgiver og rummer os. Her synes jeg at arbejdet med netop forestillingsevnen passer rigtigt godt ind.

Oettingen påpeger at Klafki's bidrag er meget velkendte i dansk kontekst. Klafki's teori om kategorial dannelse tager afsæt netop i den vekselvirkning der er imellem jeget og verden og peger på dannelsens dialektiske struktur (Oettingen, 2016).

Klafki tog sit udgangspunkt i den åndsvidenskabelige tradition, som bygger på en række klassiske pædagogiske tænkere som Rousseau, Pestalozzi, Humboldt, Herbart, samt nyere pædagogiske tænkere som Spranger og Weniger (Wiberg, 2019). Netop som en videreudvikling af den åndsvidenskabelige tradition, introducerede Klafki den kategoriale dannelse, den positionerer sig mellem den materiale og den formale dannelse.

Den kategoriale dannelse handler om at åbne indhold og elever for hinanden, et teoretisk princip som Klafki kalder den dobbeltsidede åbning, åbningen mellem fag og elev (Juul, 2020). Forestillingsevnen kan støtte netop denne dobbeltsidige åbning, på måder der er helt centrale for elevernes læring.

Wiberg giver os sproget som et godt eksempel på den dobbeltsidede åbning. Når små børn tilegner sig sprog og begynder at forstå symboler, udvider de samtidig deres forståelse og handlemuligheder (Wiberg, 2019).

Videre drejer det sig ikke kun om at åbne sig for verden, men for det enkelte menneske samtidigt også at skulle forpligte sig til, at bidrage til at verden kontinuerligt bliver bedre (Wiberg, 2019).

Klafki ser dannelse som en sammenhæng mellem tre grundlæggende evner, nemlig selvbestemmelse, medbestemmelse og solidaritetsevne, fokus er derfor både på individets rettigheder, og til lige så høj grad på fællesskabets konstruktive udvikling. Jeg har brugt tid på at overveje hvordan jeg kan reflektere disse grundlæggende evner i den praktiske del af min undersøgelse.

Dannelse skal forstås som en proces, igennem hvilken mennesket kommer til bedre at forstå sit eget bidrag til den verden det lever i, den måde mennesket skal forholde sig på bør både være kritisk, reflekterende og konstruktivt.

Det konstruktive aspekt viser sig især i Klafki's ide om, at børn skal præsenteres for, og forholde sig til, de epokale nøgleproblemer. Han refererer også til dem som tidstypiske nøgleproblemer, at de er tidstypiske, betyder at det ikke nødvendigvis er de samme nøgleproblemer der bliver ved med at gå igen over tid. I dag er nogle af de epokale nøgleproblemer f.eks. klimaudfordringerne og uretfærdighed i verden (Wiberg, 2019).

"For at konkretisere almen dannelse udviklede Klafki forestillingen om epokale nøgleproblemer, som menneskets selvbestemmelse, medbestemmelse og solidaritet skulle udfolde sig i" (Oettingen, 2016).

Klafki forestillede sig endvidere at de epokale nøgleproblemer ville kunne bruges til at aktualisere undervisningen, og skabe engagement hos børnene i undervisningen.

I sin tekst fra 2001 fremhæver Klafki fem tidstypiske nøgleproblemer, i samtiden og den formodede nutid; fredsspørgsmålet, miljøspørgsmålet, den samfundsskabte ulighed, de nye tekniske styrings-, informations- og kommunikationsmedier, det enkelte menneskets subjektivitet og jeg-du forholdet (Klafki, 2001).

Disse 5 nøgleproblemer kan ses som et svar på hvad dannelse og uddannelse bør handle om, for at børn og unge kan tilegne sig viden, selvstændighed og motivation til at indgå i et demokratisk samfund.

Undersøgelsens formål

Formålet med min undersøgelse er, at eleverne får mulighed for at undersøge og udvikle deres forestillingsevner gennem visualisering, videredigtning og fremstilling.

De skal eksplorere deres egne indre visualiseringsfremstillinger, og derigennem forhåbentligt få et bedre kendskab til det væld af muligheder forestillingskraften og fantasien åbner, samt ideer til hvordan forestillingskraften kan bruges til at styrke deres læseglæde.

Dannelse i en klafkisk forståelse handler netop om at åbne sig for verden, samtidigt med at forpligte sig til at bidrage til den, så den bliver et bedre sted at være (Wiberg, 2019). Jeg vil gerne arbejde med eleverne, så de får en oplevelse af at forestillingskraften altid er der for dem, altså at der er et redskab de altid har mulighed for at bruge. Kreativ tænkning, at samarbejde og at kommunikere digitalt mv., vil blive vigtigere end at læse, regne og skrive (Tanggaard, FAQ om kreativitet, 2016). Den tanke sluttet ganske godt sammen med Klafki's

tanker om at fokusere uddannelse på de epokale nøgleproblemer, og hvordan skolen skal forberede eleverne til en ukendt fremtid (Wiberg, 2019).

Undersøgelsen skal give eleverne erfaringer med hvordan forestillingsevnen er et kreativt redskab de altid har til rådighed.

Min undersøgelse foretages i en 2. klasse, på en Folkeskole, i dansklektioner. Undersøgelsen er et samarbejde mellem fagene AUK og ADDU.

Undersøgelsens formål er, udover hvad eleverne skal opleve, også at jeg opbygger og afprøver kompetencer tilegnet igennem undervisningsforløbet på 1. semester i ovennævnte fag.

Formålet er blandt andet at finde en sammenhæng mellem teori og praksis, den norske teoretiker Lars Erling Dale taler om at bruge K3 kompetenceniveauet til at udvikle sammenhæng mellem pædagogikken og didaktisk teori, som Dale fremhæver, så er "lærer" et positionelt begreb relateret til kategorien "elev" (Dale, 1998). Det er en vigtig pointe jeg vil tage med mig igennem professionsessayet. Teori og praksis må sammensmelte, og også ske i en vekselvirkning.

Grundvilkåret for lærerens arbejde, eller den lærerstuderendes undersøgelse er, at der skal handles (Petersen, 2017).

Professionel kompetence til at løse didaktiske opgaver kan sættes i system, og beskrives ved hjælp af de tre dependente kompetenceniveauer (Petersen, 2017).

Dale beskriver tre kompetenceniveauer, som enhver kompetent lærer må arbejde på at udvikle. Kompetenceniveauerne giver ikke kun læreren rammer for undervisningsplanlægning, men arbejder mod at øge evnen til selvrefleksion hos læreren, eller som her, hos den lærerstuderende.

Det første kompetenceniveau omhandler at gennemføre undervisning (K1), for at kunne gennemføre den del, så må K1 følge de næste to kompetenceniveauer. Det andet kompetenceniveau drejer sig om at opbygge undervisningsprogrammer (K2), og tredje niveau omhandler refleksion og at levendegøre didaktisk teori (K3) (Dale, 1998).

Dale sætter en klar standard når han beskriver at lærerne først er professionelle, hvis undervisningen bliver gennemført ud fra didaktisk teori, og heri ligger den grundlæggende udfordring for min undersøgelse i skolen (Petersen, 2017).

Undersøgelsesspørgsmålets relevans for Folkeskolen og faget

Folkeskolens formålsparagraf stk. 2 forlyder at *"Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelser, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle"* (Børne- og undervisningsministeriet, 2020).

En vigtig del af at udvikle fordybelse og fantasi er muligheden for at øve nævnte evner.

Læring og kreativitet skal ses som to sider af samme sag (Tanggaard, 2009). Hos Tanggaard møder vi en række argumentationer for hvorfor kreativitet slet ikke er et resultat af guddommelig inspiration, men noget der skal læres.

Der findes et ekko at dette hos Sommer, som skriver omkring børns leg at *"de har brug for at øve sig i at lege, nogle mere end andre"* (Sommer, 2020). Sommer fremhæver at småbarnets forestillingsleg udvikler kreativiteten (Sommer, 2020), småbørn er kategoriseret som 3-8 år og dermed inkluderende 2. klasse.

Kreativ tænkning, og herunder forestillingsevnen, samt kritisk og selvstændig tænkning er set, blandt andet af Dewey og Guilford, som det bedste redskab på at forberede sig til en usikker fremtid (Tanggaard, FAQ om kreativitet, 2016)

Mange nye jobs vil skulle skabes af de unge selv i fremtiden, i den forbindelse ser Tanggaard skole- og uddannelsessystemet som udset til at spille en afgørende rolle for elevers udvikling af fremafrettede kapaciteter (Tanggaard, FAQ om kreativitet, 2016).

Det kan være svært at få øje på den uddannelsespolitiske værdsættelse af kreativitet, når Folkeskolens fokus er på at forberede til videre uddannelse, uddannelser som uddanner eleverne til traditionelle jobs.

Klafki taler ligeledes om den usikre fremtid og skolens mulighed for at fremme de evner der er nødvendige for at klare sig i denne usikre fremtid (Klafki, 2001).

En elev i 2. klasse skal i faget dansk kunne kvalificere deres indlevelse og indsigt i litteratur og andre æstetiske tekster (Børne- og undervisningsministeriet, 2019). På baggrund af det har jeg valgt flere tekster de skal indleve sig grundigt i, min bekymring forud for undersøgelsen er om det er for abstrakt for klassen at arbejde med forestillingsevnen, og om de virkelig vil få de indsigter jeg håber på.

Grundtvig taler om "Skolen for Livet", her formulerer han tanken om at viden må smelte sammen med elevens liv (Grundtvig, 1943). Når eleverne i 2. klasse skal lære at læse og forbedre deres læsekundskaber, så kan vi inddrage fantasien og forestillingsevnen som virkemidler til den sammensmeltning af stof og liv. Forestillingskraften gør det "døde" ord levende for elevernes indre blik når de tegner, videredigter eller noget helt tredje og resultatet deraf er måske at stof og liv netop sammensmelter som Grundtvig ville udtrykke det.

Undersøgelsen vil bidrage til at eleverne får mulighed for at opleve deres individuelle forestillingskraft og bliver klar over denne evnes kreative indlevelsopotentiale.

Didaktiske overvejelser: metode og teori

Didaktisk metodevalg i undervisningen

Didaktik er en disciplin som har forskellige udformninger, fællestrækket er at de alle retter sig mod at undervise, eller mere konkret at igangsætte læring (Qvortrup, 2013).

Igangsætning af læring er en af pointerne med at lave undersøgelsen, jeg var meget i tvivl om hvilken teoretiker jeg skulle læne mig op ad til min allerførste undersøgelse i folkeskolen og da jeg havde flere i tankerne var udvælgelsen svær. Ultimativt valgte jeg at diskutere med mine undervisere hvad der kunne smelte bedst sammen med mine dannelses tanker og jeg besluttede at arbejde med Lars Erling Dale.

Didaktisk planlægning er analyse, vurdering og beslutning om undervisningens formål og mål, dens indhold og form set i forhold til elevernes forudsætninger og de eksisterende rammebetingelser (Brodersen, 2020). Jeg ser frem til at gennemføre min didaktiske planlægning og virkeliggøre den ude i grundskolen, sammen med klassen, så verden (altså den didaktiske) også kan åbne sig for mig.

I undervisning vil man noget med nogen, hvorfor dannelsesdiskussionen også er en del af didaktisk teori. Didaktikken rummer i sin semantiske kerne at ville influere, påvirke, danne, opdrage eller vejlede nogen i forhold til noget bestemt indhold. Jeg synes netop forestillingsevnen er rigtigt spændende fordi den kan bruges som et redskab eleverne kan få

nytte af i en uvis fremtid. Min undersøgelse er forankret i ideen om at vi skal uddanne elever til en ukendt fremtid af virkelighed, som de gerne skal agere anstændigt i. Alle begrundelser for hvorfor en slags viden, eller stof, metode eller kunnen er vigtig, bygger på en forestilling om, hvilken form for menneske man ønsker at fremme (Qvortrup, 2013). Didaktikken beskæftiger sig med tre hovedspørgsmål knyttet til undervisningen: hvad, hvorfor, hvordan (Hedegaard, 2017). Det besvarer jeg igennem alle tre K-niveauer, K3 beskæftiger sig mest med "hvorfor", K3 er også beskrevet som et metaniveau i forhold til de andre to niveauer. Jeg vil beskrive "hvad og hvordan" i K2, hvordan er også en del af K1, selve udførelsen. Didaktik har en praksisside som er knyttet til hele processen, selvom den måske mest er beskrevet i K1 hos Dale. Didaktik kan blandt andet tænkes som reflekteret i planlægning, gennemførelse, vurdering og kritisk analyse af undervisning og læring (Hedegaard, 2017). I det kommende afsnit vil jeg redegøre for de didaktiske overvejelser for den planlagte undervisning, med afsæt i Lars Erling Dales didaktiske teori.

Kompetenceniveauer

Dale foreslår tre kompetencer, som læreren og herunder læreteamet og skolen, skal mestre for at fremtidssikre aktiviteterne i klasseværelset (Brodersen, 2020).

Dale mener at når læreren bruger undervisningskompetence, planlægningskompetence og refleksionskompetence i samspil så der er tale om didaktisk rationalitet (Brodersen, 2020). De tre kompetenceniveauer vi mødes hos Dale er sammenhængende og hierarkisk ligevægtige, de fungerer kun rationelt i kraft af hinanden, Dale refererer til sammenhængen som didaktisk rationalitet som beskriver den indre sammenhæng og konsistens (Fibæk Laursen, 2017). I min opgave forsøger jeg at give lige vægt og sammenhæng til de tre kompetenceniveauer.

Dale mener at det er vigtigt, og en nødvendig forudsætning, at undervisningen fungerer kommunikativt, at der oprettes et fællesskab imellem elever og lærer (Dale, 1998). Jeg synes at forudsætningen er betydningsfuld, jeg forventer dog at det bliver udfordrende at skabe et fællesskab med eleverne på kun fire lektioner, jeg tænker at jeg måske ville kunne opnå en større følelse af familiaritet og fællesskab hvis jeg skulle være sammen med klassen i længere tid. Det er en meget stor opgave at opbygge tillid på så kort tid, og jeg håber at min undervisningsplanlægning lykkes og dermed støtter op omkring følelsen af fællesskab. Vi skal lave en tryghedsbyggende og afslappede øvelse til at starte med, det er netop planlagt således så vi har den bedste forudsætning for de følgende lektioner i forhold tryghed og fællesskab.

Typisk indeholder et undervisningsprogram beskrivelser af mål, som læreren ønsker eleverne at opnå, en række oplevelser og erfaringer, som vil tjene opfyldelsen af målene. Det indeholder også en organisering af indholdet, angivelser af undervisningsmaterialer, hvordan eleverne skal integrere indholdet samt hvordan læreren har udtænkt metodisk at gå frem for at realisere intentionerne (Dale, 1998). I min planlægning er dette reflekteret i lektionsplanen.

Dale deler en beskrivelse af hvad planlægningen indeholder, her overvejes hvad der skal gøres, hvordan man opnår det ønskede resultat, den gældende tidsdimension, hvem der skal gøre hvad på hvilket tidspunkt. Netop de punkter har jeg også forsøgt at reflektere i min lektionsplan for undersøgelsen, jeg har indbygget plads til at tingene ikke løber efter planen eller til tiden, i en 2. klasse forventer jeg at der vil være en overraskelse eller to i løbet af dagen.

Undersøgelsens didaktiske hovedspørgsmål kan formuleres således: Hvordan kan elevernes oplevelser og erfaringer organiseres i en rækkefølge der indeholder en målgivende kurs? (Dale, 1998). Jeg har forsøgt med min lektionsplan at opbygge elevernes erfaringer med at bruge forestillingsevnen, dagen munder ud i at eleverne producerer en tegneserie, dagen leder frem til de evner og tanker de skal bruge for fremstillingen af deres produkt.

Didaktisk dramaturgi

Undervisning er gennemsyret af retorisk og dramaturgisk handling.

Dramaturgi handler om iscenesættelse af handlinger, der fuldbyrder målet med undervisningen (Brodersen, 2020).

Jeg har valgt at bruge teori om didaktisk dramaturgi til at strukturere sekvensen og tempoet af undervisningen i min undersøgelse.

Overvejelserne er baseret på de fem dramaturgiske elementer; timens anslag, timens mål, times design, timens krop og timens afrunding. Lektionerne er planlagt med baggrund i de dramaturgiske elementer som rammer.

Dale bemærker at balance er en medspillende kvalitet ved rytme, Dale opfordrer til at varierer måder på hvilken stoffet tilegnes på. Det har jeg gjort ved at lade elevene arbejde med både stof og forestillingsevnen på forskellige måder, jeg har også vægt på at temposkift i undervisningen, men hensyntagen til hvordan elevernes energiniveau er på forskellige tidspunkter af dagen.

Jeg har taget udgangspunkt i Dales teori, jeg har på det grundlag valgt forskellige måder eleverne skal iagttage og arbejde med deres forestillingsevne.

Dialogisk undervisning

Jeg har valgt at inddrage dialogisk undervisning i min undersøgelse, især med henblik på at eleverne skal føle sig trygge og ikke-tilbageholdende. Det er vigtigt da vi kun har fire lektioner sammen. I undervisningen skal vi behandle en del af materialet sammen, og jeg vil stille klassen mange autentiske spørgsmål, efter at have observeret klassen ved jeg at de er kreative og gode til at dele deres tanker.

Jeg har udvalgt en kammerat-feedback-metode, som jeg fornemmer 2. klasse kan bruge uden at det bliver forvirrende eller opbrydende. Metoden valgt er "to stjerner og et ønske" (Neergaard, 10 metoder til kammerat feedback, I: Dialogisk undervisning, 2021). Jeg har valgt metoden, da jeg vurderer at fire lektioner er for kort tid til at jeg kan begyndt at give enkelte elever direkte feedback, for at beskytte deres tryghed har jeg valgt at de skal give hinanden feedback i par. Jeg forventer at langt de fleste elever i klassen sagtens kan magte den opgave, og at jeg må støtte enkelte par, eller enkelte elever.

Da undervisningen er opbygget baseret på didaktisk dramaturgi, på meget klassisk vis, så vil lektionerne ende med en fælles opsamling, således kan jeg også sikre at alle er med, og besvare spørgsmål eleverne føler er ubesvarede.

Klassen er dynamisk, og jeg ved fra observationen at de har meget på hjerte, og at de er gode venner og glade for hinanden. Det betyder at lydniveauet kan stige, jeg observerede at klasselæreren måtte dæmpe eleverne flere gange den dag jeg lavede min observation. Jeg vil have fokus på at lytte til eleverne og at de lytter til hinanden og til mig.

Dysthe anlægger et sociokulturelt perspektiv på undervisning, antagelsen er at vi lærer i samspil og dialog med hinanden. En del af det er at eleverne lærer at lytte til hinanden, og at læreren skaber og bevarer gehør til eleverne. (Brodersen, 2020). Jeg har tænkt meget

over hvordan jeg kan fremme elevernes tanker og fantasi yderligere, jeg er inspireret af Dysthe ide om autentiske spørgsmål.

Dysthe, hvis tanker er inspireret af Vygotsky, mener at læreren skal stille autentiske spørgsmål for at fremme dialogen, det er spørgsmål som ikke har en lukket natur, altså ikke kan besvares ja og nej, men derimod lægger op til diskussion eller videre fundering.

Autentiske spørgsmål lægger også op til en ligeværdig dialog mellem lærer og elev, hvor læreren giver plads til elevens perspektiv (Brodersen, 2020).

Jeg har søgt inspiration til metoder til dialogisk undervisning hos Neergaard, jeg har udvalgt de metoder jeg tror vil fungere bedst i indskolingen. Jeg har planlagt at bruge autentiske spørgsmål både på klassen, og når jeg taler med enkelte elever. Jeg ved fra min observation at flere elever søger klasselærerens accept meget, og ofte. De viser halvfærdige og helfærdige produkter til læreren for at få positive tilbagemeldinger. Jeg har tænkt mig at spørge ind til deres valg, af farver, motiv, arbejdsmetode mv., bede dem om at fortælle mig mere, og bede dem om at fortælle hvordan de har tænkt sig at arbejde videre.

Med 2. klasse er metoderne som bliver brugt ikke meget komplekse.

Neergaards metoder varierer både i kompleksitet og i forhold til, hvilke dimensioner og kvaliteter dialogen kan fremme (Neergaard, 10 metoder til dialogisk undervisning. I: Dialogisk undervisning, 2021).

Kompetenceniveau 2 - Planlægning af undervisningsforløbet

Undervisningsforløbet

Undervisningsforløbet tager elevernes læringsforudsætninger i betragtning, jeg har også reflekteret over hvad klasselæreren allerede har delt omkring elevgruppen, samt hvad jeg har erfaret under min observation i klassen.

De fire undervisningslektioner vil finde sted i klassens klasselokale, som er stort, luftigt, nyt og lyst. Jeg har efter samtale med klassens lærer besluttet at beholde alle eleverne i klasselokalet for bedst at kunne støtte dem igennem lektionerne og samtidigt bedst at kunne styre tidsdimensionen.

Undervisningsforløbet er struktureret med didaktisk dramaturgi som inspiration. Jeg starter lektionerne med at give klassen energi igennem en øvelse, eller en oplevelse (julekalender og visualisering), dernæst præsenteres målene for lektionen og eleverne bliver indført i hvad lektionens design er, dernæst begynder de på deres arbejdsopgaver hvor de arbejder kreativt med forestillingsevnen. Eleverne giver hinanden kammeratfeedback på de produkter de har fremstillet, til slut samler vi op sammen, her har jeg mulighed for at evaluere at eleverne har fået det ud af lektionen som var planlagt.

Klafki taler om dannelsens mulighed for at skabe menneskets forudsætning for at være kritisk, reflekterende og konstruktiv i den måde det forholder sig til verden på (Klafki, 2001). Den dobbeltsidige åbning beskriver Klafki som at barnet åbner sig for verden, og verden åbner sig for barnet.

I undervisningsforløbet tager jeg udgangspunkt i at dykke ned i fantasien, og lade eleverne åbne deres forestillingsevne, så de historier vi arbejder med, åbner sig for eleverne på nye måder igennem deres produkter.

Tanggaard taler om at kreativitet skal læres (Tanggaard, Kreativitet skal læres! , 2009). Kreativiteten er en evne eleverne vil afhænge af i den uforudsigelige fremtid de kommer til at møde. Elevernes liv ser fuldstændigt anderledes ud i forhold til mine egne oplevelser som 8-årig, for eksempel er de flestes største juleønske Roblox credits, det er tydeligt at fornemme at 8-årige i dag lever i en meget digitaliseret verden og hverdag. Selve undervisningsforløbet, som består af to dobbeltlektioner, fire lektioner i alt, er bygget op omkring to tekster klassens lærer allerede havde planlagt at klassen skulle arbejde med. Lektionerne er bygget op omkring konceptet didaktisk dramaturgi, som blandt andet handler om at iscenesætte handlinger som fuldbyrder målet med undervisningen (Brodersen, 2020). Ifølge Dale bør læreren variere måden som stoffet præsenteres på, jeg vil derfor arbejde med elevernes forestillingsevne på forskellige måder, så de både får mulighed for at afprøve at danne indre billeder, beskrive billeder, skabe billeder og skrive historie til billeder. Undervisningsforløbet har fokus på elevernes egne individuelle evner, Klafki's tanker om de tre evner som udgør dannelsen; selvbestemmelse, medbestemmelse og solidaritet er medtænkt i planlægningen. Eleverne får mulighed for at arbejde med egen fantasi, at arbejde sammen om at bruge fantasien, og mulighed for at se igennem andres øjne. Undervisningsforløbet omhandler tekster under titlen "lær at læse", som er en del af hvad klassen arbejder med i deres danskundervisning i den periode hvor undersøgelsen finder sted. Klassen følges ad med parallelklassen, og det var vigtigt for klassens lærer at sørge for at klassen ikke kommer bagud. Jeg vil bruge det stof der er sat til rådighed på en kreativ måde, samtidigt med at jeg vil opfylde klasselærerens stofkrav.

Vi arbejder med teksterne på forskellige måder i undervisningen, og teksterne bliver genstand for klassens måde at undersøge forestillingsevnen på. Klassen starter med at undersøge deres egne indre billeder, mens de får læst op af en historie, teksten handler om et indre trygt sted, og jeg håber at visualiseringsopgaven er med til at skabe en åben og tryk stemning i klasselokalet. Dernæst arbejder vi med en tekst fra deres julekalenderbog, opgaven her er at de undersøger en bestemt karakter i opgaven og forestiller sig hvordan personen ser ud, og gør brug af deres forestillingsevne til at "se" hvad for noget tøj personen har på, deres udseende, og andre visuelle karakteristika. Derefter snakker vi om hvad se har "set". Jeg vil gerne drive en pointe frem at vi alle kan forestille os ting vidt forskelligt, og at der ligger et stort potentiale heri. Eleverne får derefter mulighed for at tegne personen fra historien, på den måde de har oplevet det for deres indre blik, i øvelsen viser eleverne ikke billederne til hinanden. Jeg vil gerne skabe en oplevelse for dem om at forestillingsevnen er meget personlig, og hvordan vi alle forestiller os ting kan variere meget. For at få et pust af energi introducerer jeg en leg, hvor eleverne skal stå op hvis jeg siger noget der er rigtigt om deres tegning, fx "Rikke har langt hår...", legen foregår i et højt tempo. Efter legen spørger jeg eleverne hvilke karakteristika jeg ikke har nævnt, det giver dem en mulighed for at bruge beskrivelser. De arbejder også med at digte videre på den historie vi arbejder med, her får de mulighed for virkeligt at bruge fri fantasi, og vi fokuserer på deres forestillingskraft og især de indre billeder de fremkalder når de digter videre. Som afsæt har jeg lavet en kort tegneserie til teksten vi har arbejdet med, eleverne skal tegne videre på tegneserien. Afslutningsvis vil vi tale om nogle af de indsigter børnene har haft med deres forestillingsevne, vi vil også tale om at skabe produkter (tegninger, historier) ud fra egen fantasi og indre billeder, det vil forhåbentligt give eleverne en følelse af autonomi og en erkendelse af at forestillingsevnen er en evne de kan kultivere, og som altid er med dem.

Jeg vil gå dybere ind i de forskellige aspekter af forestillingskraftens formåen, og bruge den på en fabulerende, frembringende og fremtidsforegribende måde, Frank Juul Agerholm sonderer også mellem de nævnte tre aspekter og en fjerde formåen, nemlig den fattende, som vil spille en mindre rolle i denne undersøgelse (Agerholm, 2021).

Eleverne går i 2. klasse, og har brug for fastere rammer, end hvad jeg ville have kunne arbejde med på højere klassetrin. Jeg undervisningsdifferentierer i form af de forskellige udtryksformer vi arbejder med i løbet af lektionerne, opgaverne er forskellige og jeg forventer at alle elevernes stærkeste sider i dansk vil blive udfordret og også bidrage til hinanden og til undervisningen som den udvikler sig. Jeg vil også stå til rådighed for de elever som måske har svært ved at komme i gang med at bruge deres forestillingsevne, eller som sidder fast i opgaverne.

Læringsmål for lektionerne

De herunder formulerede læringsmål (Børne- og undervisningsministeriet, 2019), danner grundlaget for de opstillede læringsmål for lektionerne. Målene er baseret på hvad eleverne i 2. klasse skal kunne ved afslutningen af klassetrinnet.

- Eleven kan udtrykke deres forestilling om hvad der videre sker i en histories i skrift
- Eleven kan udtrykke sig i tegninger, ud fra egen forestillingen og ud fra andres beskrivelser
- Eleven kan læse enkle tekster

Lektionsplan

Lektionsplan for undervisningsforløb i dansk	Forestillingskraft i indskolingen
Navn	Trine Lykke Milland (3034507)
Undersøgelsesspørgsmålet og dets relevans til folkeskolens formålsparagraf	
I undersøgelsen i folkeskolen vil jeg besvare <i>”Hvordan planlægges, gennemføres, evalueres og udvikles dansk undervisning i en 2. klasse, hvor der arbejdes med fantasi ud fra en elektronisk tegneserie?”</i>. Undersøgelsen har speciel relevans til Folkeskolens paragraf 2 som lyder <i>”Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle”</i> (Børne- og undervisningsministeriet, 2020). Ved at arbejde med elevernes forestillingskraft, er min forhåbning at eleverne vil opleve hvordan forestillingsevnen altid er hos dem, når de har brug for at inddrage fantasien til at løse opgaver, i skolen og i livet. Udvikling af fantasien har potentiale til styrke eleverne i en ukendt fremtid (Tanggaard, Kreativitet skal læres! , 2009), hvor traditionelle jobs er færre og eleverne måske selv skal skabe deres helt egen vej.	
Kort beskrivelse af første lektion (lektionen er første del af en dobbeltlektion)	
Jeg gen-introducerer mig til eleverne, da de kun har mødt mig under observationen en uge i forvejen. De vil derefter blive præsenteret for forløbet som forløber over de næste 4	

lektioner, hvad de kan forvente af mig, og hvad jeg forventer af dem. Jeg har lavet en tegneserie i [Pixton](#), som beskriver hvad vi skal arbejde med, som jeg viser dem på storskærmen i klasselokalet og hænger op så eleverne kan læse og genlæse vores lektionsplan. Jeg gør brug af ansigtsudtryk og gestik i tegneserien, som en form for meta-kommunikation.

En øvelse hvor de skal bruge deres fantasi introduceres, og diskuteres i kontekst af hvad fantasi er, og hvornår eleverne selv oplever at de bruger fantasien i skolen. Jeg oplæser "et trygt sted", eleverne skal visualisere et sted de føler sig helt trygge, et sted de altid kan vende tilbage til.

Oplæsning af 8. del af den julekalender bog klassen har fået oplæst fra i december måned, eleverne sidder med helt lukkede øjne imens oplæsningen foregår.

Eleverne tegner moderen Rikke fra teksten ud fra hvordan de ser hende for deres indre øje. Derefter sammenligner de tegninger to og to, og finder ligheder og forskelle.

Kort beskrivelse af anden lektion (lektionen er anden del af en dobbeltlektion)

Snak om hvad eleverne "ser" når der bliver læst højt, hvor detaljeret "ser" de, er der farver, kan de se ansigtsudtryk, bevæger personerne sig eller står de stille mv.

Snak om kvaliteten af de billeder de ser for deres indre øje. En leg introduceres, eleverne skal rejse sig hvis jeg siger noget der er sandt om deres tegning, legen giver et temposkift, da lektionerne indtil nu har krævet meget koncentration.

Derefter inddeles de i grupper af 2, hvori de får noget tid til at læse en del af den tekst de arbejder med, derefter læser de den højt for hinanden, en del ad gangen så hele teksten bliver læst i fællesskab, det kræver at den lyttende altid følger aktivt med i handlingen.

Eleverne går sammen i grupper af to og fortæller hinanden om hvad de "så" imens historien blev læst op, med fokus på at relatere til at andre kan "se" tingene på en helt anden måde, men at der her ikke er et rigtigt eller forkert svar, da det er en subjektiv opgave. Grupperne får et stykke karton til at tegne på, de skal samarbejde om at tegne alfen fra historien, alle skal tegne en del af alfen, alles måder at "se" alfen på skal være repræsenteret. Det vil kræve at de forhandler demokratisk med hinanden undervejs.

Inden lektionen ender samler jeg op samlet på klassen, jeg snakker om forestillingsevnen, og hvordan vi har oplevet at den altid er med os, men hvordan den kan variere fra andres måder at "se" tingene på.

Lektionen ender med en frugt pause, hvor vi snakker om forestillingsevnen og fantasien på en afslappet og åben facon, eleverne får mulighed for at fortælle om hvordan de bruger deres forestillingsevne til forskellige opgaver.

Kort beskrivelse af tredje lektion (lektionen er første del af en dobbeltlektion)

Det er eftermiddag og eleverne har haft matematik, dobbeltlektionen er det sidste de har på programmet den skoledag.

Vi samler op på sidste lektion, og taler om forestillingsevnen.

Jeg har scannet billederne de i samarbejde har tegnet, jeg viser dem på storskærmen. Vi tager den sidste tegning og beskriver den sammen, med hvad vi har lært om beskrivelse i første lektion. Derefter laver eleverne en tilhørende opgave i deres opgavehæfte, her skal de beskrive to tegninger, samt skrive hvad de ville ønske sig, hvis de havde 3 ønsker der kunne blive opfyldt. Vi snakker om ønskerne.

Vi arbejder videre med en [tegnserie](#) som jeg har produceret, baseret på historien som klassen lærer har planlagt at eleverne skal arbejde med (I deres læsebog 54-55, omhandlende "alfen i smykket"). Her skal de bruge fantasien til at forestille sig hvordan en person i situationen i tegneserien vil udtrykke sig, jeg introducerer fire forskellige slags

bobler ved hjælp af en [tegneserie](#) jeg har lavet (tænke, tale, hviske, råbe), tegneserien forbliver på storskærmen til støtte imens de arbejder på at lave deres egne tegneserier. Eleverne går sammen to og to, og arbejder med kammerat-feedback på den hidtidige produktion.

Vi samler op sammen, og snakker om hvordan eleverne kan høre den sammen historie og se den samme tegneserie, men komme frem til vidt forskellige forestillinger om hvad der udtrykkes i produktet.

Kort beskrivelse af fjerde lektion (lektionen er anden del af en dobbeltlektion)

Det er midt på eftermiddagen og vi starter fjerde lektion med at se det 8. julekalenderafsnit af den julekalender de følger (ca. 5 min afsnit). Det giver dem en mental pause inden næste øvelse, eleverne forventes trætte da det er dagens sidste lektion.

Eleverne tegner nu videre på historien i tegneserien, jeg har skabeloner klar som de kan bruge.

Eleverne går sammen to og to, og fortæller hinanden om deres færdige tegneserie.

1-2 elever får mulighed for at fortælle om deres til hele klassen.

Om muligt vil jeg vise dem på storskærmen.

Afslutningsvis taler vi om forestillingsevnen, hvordan de har arbejdet med den over de sidste fire lektioner, vi taler om hvad de synes var sjovt, hvad de har lært og hvordan de forestiller sig at bruge deres forestillingsevne fremadrettet.

Arbejdsgang i første og anden lektion

I denne dobbeltlektion bliver elevene præsenteret for opgaverne. Derefter leger vi en visualiseringsleg hvor de skal forestille sig deres "trygge sted". Vi taler derefter om ord til at beskrive hvad man ser og elevernes forslag til beskrivende ord bliver skrevet på tavlen, klar til næste opgave.

Derefter oplæser jeg en tekst fra den julekalender-historie klassen får oplæst fra hver dag, først snakker vi kort om hvad der er sket i historien forud for dagens oplæsning så alle starter med samme kontekst.

I første halvdel af historien sidder de med åbne øjne, derefter får de at vide at de skal lukke øjnene helt og forestille sig at de kan se historien udfolde sig for deres indre blik, de skal fokusere på moderen i historien, Rikke, og bagefter skal de tegne hvordan hun er ud (subjektivt set for hver elev).

De går derefter sammen to og to, og sammenligner tegninger. Vi snakker om forskelle og ligheder i hvad eleverne har forestillet sig. Eleverne bliver nu delt i grupper af 4, de skal læse den historie de arbejder med i læsebogen højt for hinanden, dernæst skal de beskrive "alfen" i historien som de forestiller sig den, efterfølgende skal de sammen i gruppen arbejde på at tegne alfen. Jeg samler op på klassen hvor vi snakker om forestillingsevnen og hvordan vi har arbejdet med den i lektionen.

	Lektionen slutter med en frugtpause, som varer 15 minutter, jeg læser op fra deres julekalenderbog og klasselæreren laver legeaftaler.
Arbejdsgang i tredje og fjerde lektion	Opsamling fra første og anden lektion hvor vi arbejdede med elevernes forestillingsevne, og manifæstede den i beskrivelser og tegninger. Jeg viser de tegninger de har lavet af alferne på klassens storskærm, sammen beskriver vi en af tegningerne med de beskrivelsesudtryk vi har diskuteret i første lektion. Dernæst skal eleverne lave to beskrivelser i det opgavehæfte der hører til læsebogen, de skal også skrive tre ønsker ned. Eleverne får nu en kort tegneserie at se som jeg har lavet, det er en videreudvikling af historien fra læsebogen Eleverne ser et afsnit af den juletegneserie de følger med i på klassen, det varer 5 minutter. Eleverne får nu en kort tegneserie at se som jeg har lavet, det er en videreudvikling af historien fra læsebogen, vi snakker om forskellige udtryksformer i tegneserier (talebobler, hviskebobler mv), der er støtttemateriale hertil. Eleverne får udleveret en tegneserieskabelon, som de selv kan bruge til at digte videre på tegneserien, de får 10 minutter til at tegne og derefter giver de hinanden kammerat-feedback med sidemakkeren. De tegner videre. Tegneserierne samles ind (og scannes til Aula og til bilag til opgaven). Afslutningsvis samler vi op på dagen, vi snakker om hvad de har oplevet, hvad de synes var sjovt og hvad de har lært.
Fokuspunkter fra observation i klassen	Eleverne er glade for at tegne, klassen opleves mest stille og afslappet når eleverne har tegneopgaver. Lydniveauet stiger hurtigt i klassen, læreren tæller højt ned fra 3 for at minde eleverne om at sænke stemmerne, læreren beder også eleverne bruge "hviske-stemmer" når de arbejder. Nogle elever løser opgaver langt hurtigere end andre, det er vigtigt at have ekstraopgaver til dem der er hurtigt færdige, ekstraopgaverne kan med fordel skrives ned på tavlen så eleverne ikke skal spørge igen, men kan gå direkte i gang.
Indhold	Målet med undersøgelsen i de fire lektioner er at eleverne bruger deres forestillingsevne til at fremstille et produkt i dansk, hvor de både bruger tegning og beskrivelse til udtryk. Eleverne bruger skabeloner som er skabt til lektionernes formål og tager udgangspunkt i kendte tekster, samt en kort tegneserie som jeg har opdigtet. Eleverne skal øve sig i at beskrive både deres forestillinger og produkter.
Metoder (arbejdsformer, aktiviteter etc.)	Eleverne vil både arbejde på egen hånd og i grupper, de vil også opleve at give kammerat-feedback, samt at præsentere deres produkter til hinanden i små grupper. De vil opleve at skulle lytte, skrive, beskrive, forklare, tegne og give feedback. Der vil være dialoger af åben karakter omkring opgaverne.
Materialer	Til lektionerne er der forberedt: 1. En tegneserie som viser indholdet af lektionerne

	2. En tegneserie som er en videredigtning af en historie eleverne arbejder med 3. Støttemateriale med udtryksformer brugt i tegneserier 4. En skabelon til at lave en tegneserie i
Elevproduktioner	Eleverne vil producere: 1. En tegning til teksten fra julekalenderbogen 2. En gruppe tegning af alfen fra læsebogsteksten 3. Deres egen tegneserie
Evaluerings	Eleverne vil blive evalueret på deres tegneserie, evalueringen vil bestå af kammeratfeedback (metoden to stjerner og et ønske).
Lektionernes varighed	4 x 45 min (en kort frugtpause på 15 min er inkluderet i slutningen af lektion 2)

Sekvenser lektion 1 og 2 (8.10-9.30)	Beskrivelse	Mål	Indhold	Aktivitet
1	Beskrivelse af dagens forløb over 4 lektioner (2 dobbeltlektioner)	At eleverne er forberedte på hvad der skal ske	En tegneserie lavet i Pixton EDU, der beskriver hvad eleverne skal (Bilag 2)	Lærerstyret præsentation af dagens indhold
2	Visualiserings-øvelse "mit trykke sted"	At eleverne får en oplevelse af at bruge deres forestillingskraft, og at eleverne går afslappede og interesserede ind til dagen	En visualiserings-tekst produceret af Red Barnet (Bilag 5)	Læreroplæsning, eleverne lytter med lukkede øjne
3	Oplæsning af julehistoriens 8. afsnit samt elev produktion	Eleverne fokuserer deres forestillingskraft ind på en bestemt person i fortællingen som de skal beskrive	Oplæsning af tekst på 6 sider	Læreroplæsning, eleverne tegner derefter en person fra teksten , og sammenligner med sidemanden (Bilag 6)
4	Elevlæsning af tekst samt gruppeproduktion	Eleverne arbejder demokratisk sammen i grupper	Eleverne oplæser den tekst de har haft for som lektier, derefter arbejder de sammen som gruppe med at	Gruppearbejde og gruppe produktion af produkt

			tegne alfen fra historien	
5	Opsamling (under frugt pausen)	At være sikker på at alle er med og har fået udbytte af øvelserne	Samtale omkring de øvelser eleverne har været igennem	Lærerstyret klassesdialog
Sekvenser lektion 3 og 4	Beskrivelse	Mål	Indhold	Aktivitet
1	Opsamling på lektion et og to	Alle er med og har fået udbytte	Samtale omkring hvad vi har gennemgået og hvad der skal ske i lektion tre og fire	Lærerstyret dialog og præsentation af indhold
2	Elev produktioner fremvises for hele klassen	Eleverne får indblik i andre gruppers arbejde, øvelse i beskrivelse	Fremvisning af elevproduktion og klassesdiskussion om beskrivelse deraf	Lærerstyret klassesdialog
3	Øvelser i opgavebogen	Eleverne øver sig i beskrivelser	Eleverne laver beskrivelser til to opgaver i deres opgavebog som er tilhørende til den tekst vi har arbejdet med	Eleverne arbejder selvstændigt, læreren er til rådighed til hjælp
4	Julekalender-pause	Eleverne får et kort afbræk	Julekalender	Klassen ser deres julekalender-afsnit på storskærmen
5	Tegneserie-produktion	Eleverne digter selv videre på tegneserien	Vi taler om hvordan tegneserie stilistisk er anderledes, eleverne går i gang med at tegne og digte videre på tegneserien	Lærerstyret oplæg omkring tegneseriens stilistiske kendetegn, med tegneserie som støttemateriale (Bilag 4). Elever tegner på deres individuelle produkter. Kammerat-feedback på produkterne efter 10 minutter

				hvorefter de tegner videre (Bilag 7)
6	Opsamling	Mulighed for spørgsmål, og opsamling på dagen	Samtale omkring dagen og øvelserne	Lærerstyret klassedialog
Eventuelt				
Risikoer i planlægningen:			Løsningsforbehold:	
Det er ikke sikkert at eleverne kan nå alt det planlagte			Der er komponenter der kan skæres ud af dagens program. Der er også mulighed for både at forlænge og forkorte nogle af segmenterne.	
Nogle elever har måske svært ved nogle af de kreative forestillingsopgaver			Her er mulighed for læreren at stille autentiske spørgsmål for at hjælpe eleven videre. Der er lavet støttemateriale til nogle af opgaverne.	
At der er afbrydelser i undervisningen pga. elevkonflikter eller forstyrrelser			Jeg har forberedt nogle sjove plan b lege vi kan tage fat på hvis der er afbrydelser	

Kompetenceniveau 1 – Gennemførsel af undervisning

Første og anden lektion

Jeg mødte ind til den første dobbelte dansktid kl 07.50, eleverne dryssede ind imellem 07.50 og 08.00, de første 10 minutter gav mulighed for at køle min computer til klasses system, såvel som at sige godmorgen til alle eleverne. De kunne sagtens huske mig fra da vi først mødtes under observationen i ugen forinden.

Klasselæreren havde set min lektionsplan på forhånd, og var helt med på hvad der skulle ske.

Dagen startede med morgensang i fællesområdet lige udenfor klasselokalet, da morgensangen var ovre, kunne vi starte morgenens lektion.

Eleverne var fokuserede og helt klar til at modtage beskeder om hvad der skulle ske, jeg havde lavet en tegneserie i [Pixton](#) (se bilag 1), der beskrev hele dagens forløb. Det ville have været bedre kun at vise hvad vi skulle lave i første og anden lektion, og vente med tredje og fjerde, det var for meget for nogle elever at huske. Jeg hængte tegneserien op i klasseværelset og inviterede dem til at kigge på den senere.

Eleverne satte sig til rette og lukkede øjnene til dagens første øvelse "Mit trygge sted" (se bilag 2), jeg havde vist dem hvordan de komfortabelt kunne hvile hovedet i deres hænder på skrivebordet, og det var der mange der gjorde. Under oplæsningen af "Mit trygge sted" var eleverne meget stille, og da vi efterfølgende snakkede om hvad de havde forestillet sig, så var der mange som havde rigtigt gode og levende beskrivelser, der var også nogle som havde svært ved at forestille sig noget, langt de fleste elever havde nemt ved at indleve sig i øvelsen.

Jeg forklarede at vi nu skulle læse julebogen, det var de spændte over, jeg spurgte om der var nogen der kunne fortælle mig hvad der var sket i historien indtil nu. Der var mange af eleverne der havde nemt ved at huske meget detaljeret hvad der var sket fra dag et til syv i julekalenderen, og jeg fik meget levende beskrivelser ud fra hvad de allerede havde fået oplæst.

Jeg læste tre sider op fra deres julebog, eleverne sad igen med lukkede øjne, men denne gang med et klart fokus, de skulle forestille sig hvordan moren fra historien ser ud, og beskrive hendes træk. Vi talte om hvad man kunne lægge mærke til, fx håret, øjenfarven, ansigtsudtrykket, farver, stemning mv. Da eleverne igen åbnende deres øjne gik de i gang med at tegne hvad de havde set, jeg støttede de elever som ikke var helt sikre på hvordan de skulle gå i gang.

De tog opgaven ret seriøst og da de var færdige sammenlignede de med sidemakkeren. Der var flere elever som var ivrige efter at vise mig deres halvfærdige og helfærdige produkter, hvortil jeg stillede autentiske spørgsmål. Vi legede en kort leg, der gik ud på at man skulle stå op hvad jeg sagde noget der var rigtigt om ens tegning, fx "Rikke har langt hår, Rikke har blå øjne" osv. De var begejstrede over legen, og den bragte det planlagte pust at energi til lokalet. På dette tidspunkt havde de været meget koncentrerede længe.

Vi snakkede om hvor forskellige tegningerne var, og hvor interessant det er at huske på at vi kan se tingene helt forskelligt.

Eleverne arbejdede sammen i grupper af 2, om at læse den tekst de havde for til dagen som lektie, der var en del, omkring 30% af klassen, som udtrykte at de ikke havde lavet lektier, men det havde ingen særlig betydning for øvelsen. Historien de arbejdede med omhandlede fantasi og jeg synes den egnede sig helt fint til dagens program.

Da eleverne havde læst i grupper, gav jeg en forkert melding og bad dem om at tegne nissen fra julehistorie, det skabte lidt forvirring, men ikke nok til at jeg selv fangede fejlen. Det der ellers var planlagt som kontinuerligt meningsfuldt blev desværre et lille brud i rækkefølgen. Eleverne gik i gang med opgaven med at tegne nissen, de havde fokus på at arbejde sammen om at bringe deres individuelle forestillinger sammen som et produkt. Vi snakkede om at skulle forhandle demokratisk om at begges forestillinger var repræsenteret. De fleste grupper arbejdede godt sammen, et par grupper skulle guides i at gå på kompromis så produktet reflekterede begges ideer.

Til afslutning på den første dobbeltlektion talte vi om hvad vi havde arbejdet med, vi snakkede også om hvad der skulle ske når vi var sammen igen til eftermiddag. Eleverne spiste frugt i 15 minutter inden de skulle ud at lege, i den tid læste jeg resten af dagens julehistorie og klasselæreren hjalp eleverne med at planlægge deres legeaftaler for pausen.

Tredje og fjerde lektion

Dobbeltlektionen startede med at opsummere morgenens lektioner, jeg spurgte ind til hvad eleverne kunne huske, og hvad de havde lært.

De var detaljerede i deres erindringer, især omkring øvelse "Mit trygge sted".

Vi gennemgik hvad planen var for resten af dagen.

Eleverne gik i gang med at arbejde i deres arbejdsbog, på de opgaver der passede til hvad de havde læst i læsebogen, her skulle de lave to beskrivelser og skrive tre ønsker ned.

Jeg støttede de elever der havde spørgsmål, og sørgede for at alle var godt i gang. Der var et par elever der blev hurtigt færdige og spurgte om ekstraopgaver. Et par elever havde svært ved beskrivelsesopgaven, her skulle de skrive en kort og en lang sætning, flere forstod ikke

opgaven og jeg støttede dem, i nogle tilfælde sammen med sidemakkeren, til at løse opgaverne.

Eleverne skulle nu efter planen have set julekalender, men en konflikt optrappede blandt to elever og klasselæreren tog den ene med udenfor. Klasselæreren gav en god støtte i den situation.

I mellemtiden improviserede jeg en leg, "det forbudte bogstav", her skulle eleverne finde på julerelaterede ord som ikke måtte indeholde bogstavet u.

Der var meget høj deltagelse i legen, og det løftede stemningen i klasselokalet og skabte et fint pusterum for klasselæreren til at håndtere konflikten i.

Efter legen så eleverne en 4 minutter lang julekalender.

Julekalenderafsnittet var lidt skørt (det var "The Muppet Show"), flere af eleverne forstod det ikke helt og ville gerne se afsnittet igen.

Jeg viste eleverne den tegneserie jeg havde lavet (se bilag 3), og forklarede at de nu skulle digte videre på historien fra læsebogen i en tegneserie, ligesom jeg havde gjort.

Derefter viste jeg dem et støttemateriale jeg havde lavet i Pixton, omkring talebobler (se bilag 4). Eleverne fik også til opgave at forsøge at bruge de fire forskellige slags bobler (tale, tænke, råbe og hviske) i deres tegneserie. Jeg lod min tegneserie med boblerne stå på storskærmen til deres støtte, mens de tegnede.

Omkring 50% af eleverne havde erfaring med selv at læse tegneserier derhjemme, og havde mange spørgsmål til hvordan de kunne strukturere selve opbygningen på papiret. Jeg besluttede ikke at bruge tegneserieskabelonen, da de fleste havde deres egne ideer og jeg ville ikke risikere at hæmme deres kreativitet med en bunden skabelon.

Langt de fleste af eleverne havde forstået opgaven, men der var et par stykker som havde svært ved at tænke på et narrativ til deres tegneserie, dem hjalp jeg med nogle ideer så de kunne begynde produktionen. Jeg støttede blandt andet en elev, som havde delt mange smukke tanker i forbindelse med ønsker, eleven havde blandt andet nævnt "fred på jorden", eleven havde svært ved at begynde sin tegneserie, men besluttede at lave den netop over det tema, elevens endelige produkt var spændende.

De fleste elever tog opgaven seriøs, men der var tydeligt mere uro i klassen jo tættere vi kom på dagens afslutning. Et par elever var ikke særligt motiverede for opgaven, og havde heller ikke lyst til at gå i gang med nogle af de alternativer jeg foreslog, de kunne heller ikke selv komme på nogle alternativer. En enkelt elev lavede kun bobler, men tegnede ingenting og var ikke interesseret i at arbejde videre.

En elev havde en ide han brændte for, som ikke havde noget med historien at gøre, jeg ville ikke standse hans kreative proces blot for at "passe ind" i de rammer jeg havde sat, så han fik lov til at arbejde på sin ide.

Efter 15 minutter gav eleverne hinanden "kammerat-feedback" efter princippet "to stjerner og et ønske" (se bilag 5). Jeg forklarede eleverne hvad det gik ud på, og gav dem nogle eksempler. Nogle af eleverne var usikre på hvad feedback betød, og jeg måtte uddybe til flere elevpar.

På det tidspunkt var 30% af klassen ikke særligt fokuserede længere, men en del af klassen arbejdede fint med feedbackopgaven.

Eleverne arbejdede videre på deres produkt, nogle brugte feedbacken fra deres sidekammerat. Da de var færdige var de fleste elever begejstrede for at give mig deres tegneserie, der var et par elever som ikke ville og det var helt okay. En elev ville gerne selv beholde sin tegneserie, men tilbød mig at tage et billede af den.

Afslutningsvis talte vi om hvad eleverne havde lavet og lært, mange huskede stadig den allerførste øvelse "Mit trygge sted" helt klart. De havde også lært om tegneseriebobler. Jeg konkluderede timen med at tale om at forestillingsevnen, ligesom vores trygge sted, altid er med os, vi skal bare lukke øjnene og bruge den.

Analyse

I afsnittet vil jeg lave nedslag på steder der gik til planen, gik over min forventning, eller ikke gik efter min udfærdigede plan. Jeg vil undersøge nedslagende nærmere.

Læringsforudsætninger	Eleverne havde meget forskellige læringsforudsætninger, både i form af hvad de var i stand til i forbindelse med at løse opgaver (niveauet af stavning var der stor variation på). Der var også stor variation i hvor gode eleverne var til at lytte og forstå de beskeder som blev givet på klassen og en meget stor forskel i deres koncentrationsevne. Jeg vidste fra observationen, at eleverne var på meget forskellige niveauer og at det var godt at have nogle ekstraopgaver klar til de elever som arbejder hurtigt. Jeg støttede de elever som havde brug for at høre instruktionerne til opgaverne forklaret på en anden måde.
Koncentrationsevne	Jeg havde under observationen bidt mærke i at nogle af eleverne havde svært ved at koncentrere sig i længere tid, men at den største del af klassen arbejdede med fin koncentration. I undersøgelsen var der mange elever som arbejdede meget koncentreret, men der var også en del som skulle have instruktioner gentaget efter de var blevet sagt på klassen, og som generelt havde svært ved at fokusere på opgaverne. Der var et par elever som tydeligvis havde svært ved at arbejde med forestillingsevnen, og som endte med at være dem der bidrog mest til larm og fjolleri, især i anden halvdel af dagen. Eleverne var meget mere fokuserede først på dagen, og det var ikke tilfældigt at mange bedst huskede den allerførste opgave vi lavede sammen den dag. Hvis jeg skulle videreudvikle undervisningsforløbet, så ville jeg vælge at lægge flere gruppeopgaver om formiddagen. Eleverne arbejdede med at tegne deres egen tegneserie i fjerde lektion, og der var koncentrationsniveauet dykket en del i forhold til første og anden lektion. Dagens første øvelse "Mit trygge sted" var vellykket, klassen var meget rolig og fokuseret og det var nemt at gennemføre den efterfølgende klassediskussion. På det tidspunkt i tredje lektion hvor elevkonflikten fandt sted introducerede jeg en leg, som jeg havde forberedt som en plan B sammen med et par andre lege. Legen hed "det forbudte bogstav", eleverne skulle tænke på jule ord uden bogstavet u. Der var et højt engagement, og stort set alle eleverne bidrog til legen. Der er en elev i klassen som har

	svært ved at deltage grundet en diagnose, den elev deltog også meget ivrigt i denne leg. Legen hjalp også med at løfte stemningen igen, og tillod mig at flytte fokus tilbage til lektionen og væk fra konflikten. I eftermiddagslektionerne hvor koncentrationsevnen var lavere kunne jeg have overvejet at introducere flere korte men intense segmenter. Jeg følte at flere elever var helt "stemplet ud" i de sidste 45-60 minutter af dagen.
Konflikt	Der var ikke mange konflikter imellem eleverne, men mange af dem fjollede rundt sidst på dagen og havde svært ved at blive siddende på sine pladser. Der var dog en konflikt imellem to elever, den startede imens klasselæreren sad udenfor lokalet med en elev (som havde brug for en snak). De to elever der havde en konflikt, var ret fysiske med hinanden, og jeg trådte ind verbalt for at stoppe dem. Klasselæreren skilte dem ad, og flyttede dem ene elev til et tomt bord forrest i klassen, efter at have snakket med eleven udenfor klassen. Den anden elev blev aldrig rigtigt god igen, og deltog ikke i resten af lektionen overhovedet. Da jeg aldrig har arbejdet med børn før, var det udfordrende for mig at træde til i konflikt. Jeg er helt klar over at det er en del af hverdagen i indskolingen, og til videre forberedelse kunne jeg godt tænke mig at dykke dybere ned i konflikthåndtering og pædagogik. Jeg følte mig uforberedt til at håndtere en eskalerende konflikt, og var taknemmelig for at klasselæreren var der.
Samarbejde	Eleverne var overordnet set gode til at arbejde sammen med deres sidekammerat. I tredje og fjerde lektion var der flere som spurgte om de måtte arbejde sammen med andre i stedet. Hvis jeg skulle videreudvikle forløbet, ville jeg måske grupperne, og måske få eleverne selv til at melde sig på bestemte opgaver de synes var spændende. Jeg kunne også godt have undervisningsdifferentieret på en sådan måde.
Rammefaktorer	Klassen havde et rigtigt fint lokale, med en skærm og tavle forrest i klassen, de havde også mange tegne og maleredskaber til rådighed. Skolen havde elev-iPads som klasselæreren kunne have booket på forhånd. Klasselokalet var stort og lyst, det er lokaliseret i den nyeste tilbygning til skolen. Klassens lydniveau var relativt højt, og der blev hurtigt meget støjet i lokalet, jeg ville overveje at bruge fælleslokaler til gruppeopgaver hvis jeg skulle videreudvikle forløbet (de var optagede på de tidspunkter vi godt kunne have haft brug for dem).
Digitale værktøjer	Efter at have observeret eleverne og snakket med deres dansklærer besluttede jeg at eleverne ikke selv skulle arbejde i de digitale værktøjer. Klasselæreren var meget villig til at booke

	iPads til eleverne til dagen, men fortalte at de aldrig har arbejdet i programmer fra Skoletube før. Efter at have undervist klassen, tror jeg godt at de kunne have lavet noget gode produkter i Pixton selv, og hvis jeg skulle videreudvikle forløbet, ville jeg introducere Pixton til eleverne. For at inkludere alle elever, da der er ret stor spredning på læringsforudsætninger i klassen, ville jeg nok inddele dem i forudbestemte grupper. Jeg tror eleverne ville have været mere engageret i opgaven hvis de havde fået lov til at arbejde i et nyt redskab, og jeg ærgrer mig over at jeg ikke prøvede det af med dem. Jeg var bange for at for meget af tiden ville gå til at støtte eleverne teknisk, men jeg tror jeg undervurderede dem.
Feedback	Eleverne oplevede at få løbende formativ feedback på deres produkter, der var nogle elever der meget aktivt søgte feedback og nogle af dem var mest interesserede i at jeg skulle se hvad de havde lavet, mindre interesserede i videre forslag. Hver gang elever henvendte sig for feedback bad jeg dem om selv at beskrive deres produkt, og undlod at give ukonstruktiv feedback som "det er flot" eller "den er fin". Jeg spurgte ind til hvad de havde lavet, hvordan de havde taget valg i deres proces og hvad deres næste skridt var. Der var også nogle elever som gav sig selv negative mærkater, såsom "jeg er dårligt til at tegne", med dem snakkede jeg om ikke at sammenligne med andre, og at overveje om de kunne fortælle en spændende historie sammen med deres tegning. Jeg snakkede også om at rigtigt mange ting bliver man bedre til over tid når man bliver ved med at øve sig. Jeg var overrasket over at min feedback, eller mine forslag blev afvist af nogle elever, men accepterede deres mening. Vi arbejdede med kammerat-feedback om eftermiddagen, på det tidspunkt var flere af eleverne "mætte" af dagen, og ret ukoncentrerede, det var udfordrende at få hele klassen til at arbejde godt med kammerat-feedback. Jeg havde forklaret principperne og delt en feedback-form ud, men efterfølgende var der flere elever som slet ikke vidste hvad de skulle. Jeg gav feedback til to elever som ikke havde en sidemakker, med dem snakkede jeg først om hvad de troede jeg ville sige var rigtigt godt ud fra læringsmålene, og hvad jeg ville foreslå som "mit ønske", jeg ville gerne have at de også reflekterede over hvordan jeg så deres produkt. Det ville have været ideelt hvis jeg kunne have givet alle eleverne feedback på denne måde, kammerat-feedback i 2. klasse i dagens sidste lektion var ikke 100% vellykket.
Produkt	Eleverne lavede flere produkter baseret på deres forestillingsevne, afslutningsvis arbejdede de på en tegneserie. Hvis jeg skulle videreudvikle forløbet, så ville jeg fokusere på det

	produkt som krævede længst koncentration og fokus først på dagen og ikke sidst på dagen, som var tilfældet. Mange elever lavede rigtigt flotte tegneserier med flotte detaljer og god brug af de fire forskellige slags udtryksbobler som vi havde snakket om. Der var nogle elever som havde svært ved at finde på ideer til at komme i gang, dem støttede jeg med ideudvikling. Der var også nogle elever som ikke brugte særligt mange kræfter på at arbejde med tegneserien. Jeg forsøgte at spørge ind til hvordan de kunne udvikle tegneserien, men der var et par elever der ikke var særligt interesserede.
Improviseret leg	Jeg havde et par lege i baghånden hvis vi endte med tid til overs. En af legene introducerede jeg da der var en elevkonflikt og klasselæreren måtte træde udenfor sammen med en elev. Legen jeg valgte, var en tavle-rettet og lærerstyret leg som hedder "det forbudte bogstav". Jeg startede med at skrive bogstavet "u" ned på tavlen, derefter udfordrede jeg eleverne til at finde på julerelaterede ord uden bogstavet u. Det var de rigtigt gode til, der kom rigtigt mange kreative og sjove ord. Deltagelsen var rigtig høj, jeg vil mene at 90% af eleverne afgav mindst et ord i legen. Legen, som ikke var planlagt, endte faktisk med at blive et af dagens højdepunkter.
Opfyldelse af læringsmål	Vi snakkede i starten af lektionerne om hvad de skulle arbejde med, og hvordan forestillingskraften skulle udforskes på forskellige måder. Vi havde også konkrete mål omkring at bruge forskellige slags bobler i elevernes tegneserie. Eleverne opfyldte lær

Refleksioner over undersøgelsen

Jeg fik utroligt meget ud af både observationen og de fire lektioner jeg underviste i. Det var allerførste gang at jeg nogensinde har stået foran en klasse af elever, jeg var både spændt og lidt nervøs for hvordan det skulle gå.

Jeg var meget heldig med den klasse jeg lavede observationen i, det var en sød klasse med en dygtig og imødekommende klasselærer.

Klasselæreren er selv nyuddannet lærer fra i sommers, og selvom hun kun har været på skolen i fire måneder, er hun meget kompetent og har en god måde både at være på og undervise på. Jeg nød at se hende undervise under observationen, og jeg kunne faktisk rigtigt godt have tænkt mig at observere hende i flere dage.

Hun tilbød at give mig feedback efter undersøgelsen var færdig, hvilket jeg takkede ja til.

Det var meget givende for mig at få klasselærerens perspektiv, udover mit eget. Det var rigtigt behageligt at lave observationen i hendes klasse, og jeg er taknemmelig for hendes opbakning. Jeg tror det ville have været en anden oplevelse hvis jeg ikke havde følt så venlig opbakning fra klasselærerens side.

Jeg var overrasket over hvor udfordrende det var at få ro på klassen, især i den sidste dobbeltlektion. Det var til tider svært for mig at trænge igennem, og det var uvant for mig at hæve tonelejet for at få ørenlyd, jeg var nødt til at bede klassen om at få ro på mange gange

(mere end 20). Jeg synes det var udfordrende ikke at virke som "sur lærer", jeg tror ikke eleverne så mig i et negativt lys overhovedet, men jeg følte ubehag ved at skulle bede om ro så mange gange.

Selve dagen gik rigtigt fint, men jeg vil overveje opbygningen af opgaver i forhold til hvornår på dagen de ligger til næste gang. Mange af eleverne var trætte og "mætte" af dagen i fjerde lektion, hvor de arbejdede med tegneserien. Jeg tror de ville have arbejdet mere fokuseret og kreativt på produktet hvis vi havde startet med øvelsen, frem for at gemme den til sidst. Jeg havde planlagt dagen således at de øvelser vi lavede, ledte frem til at eleverne selv skulle bruge deres forestillingsevne til at lave en tegneserieproduktion. Det virkede rigtigt godt på papiret, men knap så godt i virkeligheden med en klasse 8-årige. Det samme gjorde sig gældende for kammerat-feedbacken, det fungerede okay, men ikke efter intentionen, jeg vurderer at de er for små til at kunne bruge teknikken uden at kende den godt. Selve planlægningen af lektionerne i forhold til tid allokeret var velplanlagt, dagens program passede rigtigt godt til længden af lektionerne. Jeg havde brugt forberedelsestid på at nøje vurdere hvor lang tid hver opgave ville tage og det endte med at fungere rigtigt godt. Samtidigt med at der var nogle udfordringer, så var der også elever som fulgte rigtigt godt med hele dagen igennem. De elever løste opgaverne rigtigt flot, hvilket er reflekteret i den tegneserie de producerede.

Konklusion

Se min digi talk her: <https://www.studietube.dk/video/7243852/2066597455>

Referencer

- Agerholm, F. J. (2021). Hvad er forestillingskraft- og hvad formår den? *Liv i skolen*, 7-17.
- Brodersen, P. L. (2020). *God og effektiv undervisning, didaktiske nærbilleder fra klasserummet*. København: Hans Rietzel.
- Dale, L. E. (1998). *Didaktisk rationalitet - tre kompetenceniveauer i en moderne skole I: Pædagogik og professionalitet*. Århus: Klim.
- EMU. (2019). *Formålet for faget dansk*. Retrieved from EMU: <https://emu.dk/grundskole/dansk/formaal?b=t5-t8>
- Fibæk Laursen, P. K. (2017). *Didaktikhåndbogen, teorier og temaer*. København: Hans Rietzel.
- Germeten, S. &. (2014). *Observation: at indtage klasseværelset med sine egne sanser. I: Læreren som forsker: indføring i forskningsarbejde i skolen*. Aarhus: Klim.
- Grundtvig, N. (1943). *Skolen for livet. I: N.F.S. Grundtvig, Værker i udvalg: bind 4*. København: Nordisk forlag.
- Hansen, J. N. (2021, September). Forestillingskraft i skolen. *Liv i Skolen*.
- Hedegaard, K. K. (2017). *Pædagogik og lærerfaglighed - 18 bidrag*. Aarhus: Klim.
- Helmke, A. (2013). *Observation af undervisning. I: Undervisningskvalitet og læreprofessionalitet: diagnosticering, evaluering og udvikling af undervisning*. Dafolo.
- Juul, P. B. (2020). *Didaktisk opslagsbog*. København: Hans Rietzel.
- Kaa Sunese, M. (2020). *Sådan laver du observationer. I: Sådan laver du undersøgelser: videnskabsteori, metode og analyse*. København: Hans Rietzel.
- Klafki, W. (2001). *Dannelsese teori og didaktik: nye studier*. Klim.
- Lego-Fonden. (2018). *Det vi mener med læring gennem leg*.
- Neergaard, M. (2021). *10 metoder til dialogisk undervisning. I: Dialogisk undervisning*. Dafolo.
- Neergaard, M. (2021). *10 metoder til kammerat feedback, I: Dialogisk undervisning*. Dafolo.
- Oettingen, A. v. (2016). *Skolens almene dannelse*. København: Hans Rietzel.
- Petersen, B. o. (2017). *Didaktik I: Hedegaard, K.M og Kvols, A.M. og Petersen, B. V.: Pædagogik og lærerfaglighed - 18 bidrag*. Aarhus: Klim.
- Qvortrup, A. &. (2013). *Læringsteori & didaktik*. København: Hans Rietzel.
- Sommer, D. (2020). *Leg, en ny forståelse*. København: Frederiksberg Samfundslitterat.
- Tanggaard, L. (2009). *Kreativitet skal læres!*. Aalborg : Aalborg universitetsforlag.
- Tanggaard, L. (2016). *FAQ om kreativitet*. København: Hans Rietzel.
- Tanggaard, L. (2016). *FAQ om kreativitet*. København: Hans Rietzel.
- Undervisningsministeriet, Børne- og. (2020, September). *Retsinformation*. Retrieved from <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/1396>
- Walsh, G. (2018). *Leg i skolen*. Forlaget UP - Unge Pædagoger.
- Wiberg, M. (2019). *Klafki og pædagogik - den dobbeltsidige åbning*. København: Hans Rietzel.

Bilag

Bilag 1 Observation

Formål med observation

Jeg vil bruge observationslektionerne i 2. klassen til at observere elevernes interrelationelle forhold og det generelle klassemiljø, med henblik på bestemmelse af feedback type til brug i selve undersøgelsen.

Et andet, men lige så vigtigt formål med observationen, er at få et godt indblik i elevernes faglige niveau såvel som bedre at forstå hvordan undersøgelsen kan tilpasses de elever der er svagere i dansk. Jeg har inden observationen forstået at der i klassen er en elev med en ADHD-diagnose, som har svært ved at læse og stave.

Jeg vil også bruge undersøgelsen til at få et indblik ind i elevernes forestillingskraft og fantasi, men da jeg ikke ved hvad læreren i forvejen har planlagt til undervisningen under min observation, er der risiko for at netop det bliver svært at belyse.

Metode

Jeg har valgt at være synlig, ustruktureret og ikke-deltagende i min observation i klassen, at være ikke-deltagende kan give en mulighed for at observere praksis så neutralt som muligt (Kaa Sunese, 2020). Sunesen gør opmærksom på at det i realiteten kan være svært at være helt objektiv og ikke-deltagende, da jeg i kraft af min tilstedeværelse er deltagende og måske har en indflydelse på elevernes opførsel, det vil jeg holde in mente.

At være deltagende observatør, ser jeg som en hindring i at få mulighed for at iagttage så objektivt og koncentreret som muligt.

Jeg vil foretage min observation ikke-struktureret, for at få et holistisk og sansende indtryk (Kaa Sunese, 2020).

Observationen vil både være på mikro- og makro niveau, jeg ønsker at observere elevernes interne samspil på mikroniveau, og ligeså ønsker jeg at observere eleven med særlige behov på et mikroniveau. Makroniveau vil hjælpe med at afdække en forståelse for klasse i sin helhed, og en forståelse af hvordan klassen og læreren fungerer i deres klasselokale.

Jeg vil gøre brug af et halvstruktureret observationsskema til at indfange detaljer der kan hjælpe mig med at belyse elevernes individuelle niveau, styrker og svagheder samt danne et klart indtryk af klassemiljøet.

Sunesen påpeger at netop kombinationen af synlig, ustruktureret og åben observation på makroniveau er en mulighed, hvis man på forkant ikke ved hvad der er relevant at kigge efter (Kaa Sunese, 2020). Det præsenterer en god mulighed, da det giver en åbning for måske at observere mere eller andre ting end jeg havde forventet.

Jeg vil bruge mine sanser til at indsamle indtryk af, hvad der foregår. Jeg vil tage udgangspunkt i at bruge synssansen og høresansen som hovedsanser (Germeten, 2014).

Observation har flere udfordringer, blandt andet subjektivitet, som kan præge observatørens virkelighedsopfattelse. Proportionerne af det observerede kan også narre os,

da vi aldrig kan indfange alle detaljerne af hvad vi har set, hørt, sanset og oplevet (Germeten, 2014).

Helmke husker os på at et enkelt undervisningsbesøg er et øjebliksbillede (Helmke, 2013).

At observationen er kortvarig, to lektioner, kan måske få betydning for netop den tilskrevne vigtighed af nogle af de detaljer jeg indfanger, det vil jeg videre behandle i min efterbehandling af observationsdata.

Observationsskema

Til at udfærdige observationsskemaet har jeg søgt inspiration hos Sunesen (2020), min observation er objektiv, åben og en blanding af mikro- og makroniveau.

Jeg vil beskrive hvad jeg synes er relevant i forhold til mit formål med observationen, og jeg vil også tage noter af andre situationer jeg synes præsenterer interessante detaljer. Jeg vil lave narrative beskrivelser af undervisningen og klassen (Helmke, 2013)

Sted: Vinding Skole, 2. A

Tid: 1. December 2021, 12.30-14.00

Deltagere: Klasselæreren, 19 elever (heraf 9 piger, 10 drenge), 3 elever fraværende

Varighed: 90 minutter

Tid	Noter
12.30	Klasselæreren bemærker at eleverne ikke har været ude i frikvarteret, der er varmt i klasselokalet og vi mødes af en duft af madpakker. Læreren giver overblik over hvad de lavede i sidste lektion, og hvad de skal lave i dagens dobbeltlektion. Hun skriver på tavlen hvad de skal i dag. Eleverne bemærker at de også gerne vil se julekalender. Læreren deler en tegning ud til alle i klassen og beder eleverne om ikke at vise tegningen til hinanden. En elev bliver bedt om at dele blankt papir til at tegne på ud. Læreren stiller autentiske spørgsmål omkring beskrivelse og giver et eksemplarisk eksempel, hun sætter øvelsen i gang. Eleverne tegner, en elev spørger hvad det er man skal. Ca. halvdelen af klassen er meget koncentrerede, den anden halvdel har et lavere koncentrationsniveau, nogle elever snakker og griner. Læreren går rundt i lokalet og støtter de elever der har spørgsmål, og ser deres produkter. Lydniveauet stiger hurtigt og læreren dæmper det flere gange. Nogle elever er hurtigt færdige, læreren har forslag til hvad de kan lave klar, imens resten af klassen arbejder færdigt.
12:50	Eleverne er alle færdige med første øvelse og i gang med næste, læreren sætter en alarm som ringer efter 4 minutter, når den bipper skal eleverne rydde op. Lydniveauet er noget lavere, eleverne tegner frit. Nogle elever søger lærerens feedback og går op til læreren for at vise hvad de har tegnet, læreren stiller dem autentiske spørgsmål i forhold til hvad de har produceret.
13:00	Læreren præsenterer næste opgave, eleverne skal løse opgaver i deres arbejdsbog. Læreren løser de første to opgaver sammen med eleverne på

	klassen storskærm, læreren beder eleverne om at læse spørgsmål højt for klassen, ca. 50% af klassen rækker hånden op. Eleverne får 10 minutter til at løse resterende opgaver på egen hånd. To elever går udenfor for at arbejde på opgaverne sammen med klassepædagogen. Læreren koncentrerer sig om en elev, som har brug for ekstra støtte til at løse opgaverne. Nogle elever rejser sig og går lidt rundt. Flere elever rækker hånden op for at få hjælp, læreren bevæger sig rundt i lokalet og hjælper de elever der søger støtte. Læreren sætter en alarm til 3 minutter, når den ringer skal eleverne have et helt tomt bord. Nogle elever løber rundt, nogle er ikke fokuserede på oprydning, andre rydder op stille og roligt. Da de tre minutter er gået, er der en del elever som ikke er færdige med at rydde op.
13:15	Læreren fortæller at eleverne nu skal se julekalender, eleverne udtrykker spænding over at se den. Læreren stopper videoen da der er en del uro, og beder klassen om at være stille, en elev spørger om hun må tegne imens. Da videoen er slut giver flere elever udtryk for at de gerne vil se mere. Læreren fortæller at eleverne skal se et afsnit af "vores jul", som forberedelse til deres klasses tur til Den Gamle By i Århus den kommende fredag. Læreren stiller åbne spørgsmål omkring det forrige afsnit af serien og eleverne rækker hånden op med svar.
13:25	Læreren starter afsnittet af vores jul. Nogle elever tegner, andre piller ved ting, ca. 30% af klassen har svært ved at rette opmærksomheden ved serien. En elev beder om at spole frem i afsnittet, en anden elev har lagt panden ned på sit penalhus.
13:40	Ca. 50% af klassen har tabt opmærksomheden og der er mere uro i lokalet, den anden halvdel ser serien med stor koncentration, læreren stopper kort serien og fortæller hvor lang tid der er tilbage, en elev beklager sig lidt, mens andre fint fastholder koncentrationen.
13:50	Læreren fortæller klassen at der er 5 minutter tilbage indtil SFO starter. Læreren stiller klassen spørgsmål om hvad de tror er forventet af deres opførsel i Den Gamle By, eleverne svarer med stor selvsigt. Et par elever har sjovt kommentarer såsom "man må ikke klatre op i juletræet". Læreren beder alle om at stille sig bag ved deres stol, hun samler malerier ind som eleverne har produceret tidligere på dagen og som har ligget og tørret på deres skrivebord. Alle dem der skal direkte hjem får lov til at gå, resten venter et minut så får de lov til at gå i SFO.

Efterbehandling af observationsdata

Jeg observerede klassen i 90 minutter, i en dobbelt dansk lektion. Det var spændende at observere klassen og vurdere deres faglige niveau. Jeg havde mange spørgsmål forud for observationen, jeg havde ingen forudgående viden for hvad jeg kunne forvente af en 2. klasse. Jeg vidste på forhånd at det var en sød klasse, med et par elever der har det svært af forskellige grunde.

Jeg var meget imponeret af klasselærerens væren og ageren under observationen, det var meget tydeligt at mærke at hun virkeligt var fokuseret på elevernes læring og

velbefindende. Da vi først ankom til klassen, mødte vi en elev, som havde haft en dårlig oplevelse i frikvarteret, klasselæreren stoppede op og tog sig tid til at lytte til eleven. Klasselæreren har en meget rolig personlighed, og jeg fornemmede at det var nemt for eleverne at "læse" hende, og forstå hvad hun forventede af dem. Jeg fornemmede at hun havde let ved at få elevernes respekt uden at skulle være autoritær, på en negativ måde. Klasselæreren stillede eleverne autentiske spørgsmål, og brugte åbne spørgsmål og der var en ægte dialog mellem lærer og elev (Fibæk Laursen, 2017). Jeg fik en god fornemmelse for hvor forskelligt niveauet var blandt eleverne i klassen, samt andre forskelle som arbejdstempo og koncentrationsevne. Der er en elev i klassen med ADHD, som er meget indadvendt, og ofte ikke deltager i undervisningen overhovedet. Læreren har fortalt, at jeg ikke skal se det som et nederlag hvis kan ikke virker interesseret. Eleven har forskellige digitale hjælpemidler til rådighed, og klasselæreren vil positionere sig selv tæt på ham under min undersøgelse, så hun har mulighed for at støtte. Lydniveauet stiger hurtigt i klassen, klasselæreren har forklaret at der er en stor forskel på koncentrationsniveauet om morgenen og om eftermiddagen. Under observationen, som foregår om eftermiddag, oplever jeg at klasselæreren dæmper lydniveauet flere gange, hun gør det på en rolig men effektiv måde som eleverne respekterer. Sunesen foreslår at man reflekterer over data fra observationen med peers, eller kollegaer (Kaa Sunese, 2020), jeg havde muligheden for at diskutere observationen med klasselæreren kort efter observationen, det var en stor hjælp.

Bilag 2

Lektionsintroduktion produceret i Pixton:

<https://www.studietube.dk/video/7226437/8910ec152ce222bc657b7d9dcccfd525>

Bilag 3

Tegneserie i Pixton til elevinspiration:

<https://www.studietube.dk/video/7244611/d674db56484cbaeb10f4a9f9cb327328>

Bilag 4

Støttemateriale til elever produceret i Pixton:

<https://www.studietube.dk/video/7244615/85483e488fa8c83bd284db77a5b827d6>

Bilag 5

Red Barnet, Mit trygge sted, side 30:

<https://redbarnet.dk/media/2992/lege-sammen.pdf>

Bilag 6

Elevproduktioner af "Rikke" fra Julekalenderhistorien:

<https://www.studietube.dk/video/7245105/1483830973>

Bilag 7

Elevproduktion af tegneserier

<https://www.studietube.dk/video/7246474/1749083644>